

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۲/۶/۱۲	تعداد صفحه: ۳	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۲		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	(سؤالات پاسخنامه دارد.)		
۱	برای واژه‌ی «انتظار» یک واژه‌ی هم وزن بنویسید؛ به گونه‌ای که حرف آخر آن متفاوت باشد.		
۲	کدام شاعر، قدیمی‌ترین نمونه‌ی «ترجیع بند» را سروده است؟ الف) فرخی سیستانی ب) قطران تبریزی پ) سعدی شیرازی ت) هاتف اصفهانی		
۳	درون مایه‌ی «دوبیتی» عاشقانه و ..... است.		
۴	قالب شعری «چهارپاره» از چه هنگام در ایران رواج یافت؟		
۵	تشبیهی بسازید که «ادات تشبیه» در آن ذکر شده باشد و واژه‌ی «حقیقت» مشبّه آن باشد.		
۶	با توجه به بیت «گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما / در این سیلاب غم، دسته‌ی گلی شاداب را ماند» الف) چه نوع «تشبیه بلیغی» در بیت دیده می‌شود؟ ب) «وجه شبه» این تشبیه بلیغ را بنویسید.		
۷	در بیت زیر «آسمان» مفهوم استعاری کدام واژه است؟ نوع این «استعاره» را بنویسید. «هزاران نرگس از چرخ جهان گرد فرو شد تا برآمد یک گل زرد»		
۸	با توجه به بیت «دیده‌ی عقل مست تو، چرخه‌ی چرخ پست تو / گوش طرب به دست تو، بی تو به سر نمی‌شود» الف) دو «اضافه»ی استعاری در بیت بیابید. ب) «مشبّه به» این استعاره‌ها را تعیین کنید. پ) با توجه به «مشبّه به» نوع دقیق این استعاره‌ها را بنویسید.		
۹	«مفهوم» و «قرینه»ی مجازهای مشخص شده را بنویسید. الف) این دم شنو که راحت از این دم شود پدید. ب) جهان خوردم و کارها راندم.		
۱۰	«کنایه»ی موجود در بیت زیر را بیابید و مفهوم آن را بنویسید. «سرم به دنیی و عقبی فرو نمی‌آید تبارک الله از این فتنه‌ها که در سر ماست»		
	«ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی دوم»		

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		ساعت شروع: ۱۰ صبح		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه			
سال سوم آموزش متوسطه				تاریخ امتحان: ۱۳۹۲/۶/۱۲		تعداد صفحه: ۳			
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۲				مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir					
ردیف		(سؤالات پاسخنامه دارد.)						نمره	
۱۱	در بیت زیر تکرار کدام «صامت» بیش از هر واج دیگری است؟ این تکرار آگاهانه، سبب ایجاد کدام آرایه‌ی ادبی شده است؟	«هر راهرو که ره به حریم درش نبرد مسکین برید وادی و ره در حرم نداشت»						۰/۵	
۱۲	در بیت «عاشقان دانند قدر عشق را از سر عشق / هر زمان آسفتگی بر عاشقان انداختم» تکرار کدام واژه‌ها در پدید آمدن آرایه‌ی «تکرار» موثر بوده است؟							۰/۵	
۱۳	در عبارات زیر «سجع»ها را بیابید و «نوع» هر سجع را بنویسید.	الف) ما به او محتاج بودیم، او به ما مشتاق بود. ب) همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال. پ) آن کس که بر دینار دسترس ندارد، در همه دنیا کس ندارد.						۱/۵	
۱۴	در کدام بیت آرایه‌ی «موازنه» و در کدام بیت آرایه‌ی «ترصیع» دیده می‌شود؟	الف) برگ بی‌برگی بود ما را نوال مرگ بی‌مرگی بود ما را حلال ب) چرخ ارچه رفیع، خاک پایت عقل ارچه بزرگ، طفل راحت						۱	
۱۵	در ابیات زیر «جناس»ها را بیابید و «نوع» دقیق هر جناس را بنویسید.	الف) نه عجب که قلب دشمن شکنی به روز هیجا تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی ب) شرف مرد به جود است و کرامت به سجود هر که این هر دو ندارد عدمش به ز وجود						۲	
۱۶	نوع دقیق «جناس» مشخص شده در بیت زیر را بنویسید.	«مکن تا توانی دل خلق ریش وگر می‌گنی، می‌گنی بیخ خویش»						۰/۵	
۱۷	در کدام گزینه، دو واژه با هم «اشتقاق» دارند؟ «واج»های مشترک را بنویسید.	الف) شور، شعور (ب) علم، عمل پ) فراق، رفاقت ت) فارغ، فراغت						۱	
۱۸	در بیت زیر یک گروه واژه بیابید که با هم «مراعات نظیر» دارند.	«سرو چمان من چرا میل چمن نمی‌کند همدم گل نمی‌شود، یاد سمن نمی‌کند»						۰/۷۵	
«ادامه‌ی سؤالات در صفحه‌ی سوم»									

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه		ساعت شروع: ۱۰ صبح		رشته: ادبیات و علوم انسانی		سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	
تعداد صفحه: ۳		تاریخ امتحان: ۱۳۹۲/۶/۱۲		سال سوم آموزش متوسطه			
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۲					
نمره		(سؤالات پاسخنامه دارد.)				ردیف	
۰/۷۵	۱۹	در بیت زیر آرایه‌ی «تلمیح» را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را توضیح دهید. «پدرم روضه‌ی رضوان به دو گندم بفروخت من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم؟»					
۰/۷۵	۲۰	در کدام بیت آرایه‌ی «تضاد» دیده می‌شود؟ واژه‌های متضاد را مشخص کنید. الف) چنین نقل دارم ز مردان راه فقیران منعم، گدایان شاه ب) تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد دگران روند و آیند و تو هم چنان که هستی					
۱/۵	۲۱	در عبارات زیر آرایه‌های «تضمین» و «تناقض» را با ذکر بخش‌هایی که نشان دهنده‌ی این آرایه‌هاست؛ مشخص کنید. الف) گوش ترخمی کو کز ما نظر نپوشد دست غریق یعنی، فریاد بی صدایم ب) درویش بی معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد؛ کاذب فقر آن یکنون کُفرأ.					
۰/۷۵	۲۲	در عبارت «با من بیا به خیابان / تا بشنوی بوی زمستانی که در باغ رخنه کرده» الف) کدام حس‌ها با هم آمیخته شده است؟ ب) این آمیختن حس‌ها، سبب ایجاد کدام آرایه‌ی ادبی است؟					
۰/۷۵	۲۳	در بیت زیر کدام واژه «ایهام» دارد؟ معانی مختلف واژه‌ای را که دارای ایهام است، بنویسید. «چشمه‌ی خورشید تویی، سایه گه بید منم چون که زدی بر سر من، پست و گدازنده شدم»					
۰/۷۵	۲۴	در بیت «چنان سایه گسترده بر عالمی / که زالی نیندیشد از رستمی» واژه‌ی «زال» قطعاً در معنی ..... پذیرفتنی است و در معنی دیگر با واژه‌ی «رستم» تناسب دارد. این کاربرد شاعرانه سبب ایجاد آرایه‌ی ادبی ..... شده است.					
۰/۵	۲۵	با توجه به بیت «دل و کشورت جمع و معمور باد / ز ملک پراکندگی دور باد» الف) «نشر دوم» را بیابید. ب) «نوع» لف و نشر را تعیین کنید.					
۰/۵	۲۶	اغراق به کار رفته در بیت زیر را بیابید. «به زیورها بیاریند وقتی خوب رویان را تو سیمین تن چنان خوبی که زیورها بیارایی»					
۱	۲۷	برای «حسن تعلیل» یک مثال خلق کنید و بنویسید.					
۲۰		«موفق باشید»					

باسمه تعالی

ساعت شروع : ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان : ۱۳۹۲ / ۶ / ۱۲		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش‌آموزان روزانه ، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۲

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	«التزام» (یا هر مثال درست و مناسب دیگر) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲	گزینه‌ی «الف» (فرخی سیستانی) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	«عارفانه» (عرفانی) (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	پس از مشروطیت (۰/۲۵)	۰/۲۵
۵	«حقیقت مانند کیمیاست.» (یا هر مثال درست و مناسب دیگر) (۰/۵)	۰/۵
۶	الف) «تشبیه بلیغ اضافی» (اضافه‌ی تشبیه‌ی) (۰/۲۵) ب) «ویرانگری و کثرت» (ذکر یک مورد کافی است، ضمن آن که به هر مفهوم درست و مشابه دیگر هم، نمره تعلق می‌گیرد.) (۰/۲۵)	۰/۵
۷	چرخ (چرخ جهان‌گرد) (۰/۲۵) استعاره‌ی مصرحه (آشکار) (۰/۲۵)	۰/۵
۸	الف) «دیده‌ی عقل» (۰/۲۵) «گوش طرب» (۰/۲۵) ب) «انسان» (۰/۲۵) پ) «تشخیص» (انسان انگاری، شخصیت بخشی، جان بخشی) (۰/۲۵)	۱
۹	الف) مفهوم مجاز: «سخن» (یا هر مفهوم درست و مشابه) (۰/۲۵) قرینه‌ی مجاز: «شنو» (شنیدن) (۰/۲۵) ب) مفهوم مجاز: «نعمت‌های جهان» (یا هر مفهوم درست و مشابه) (۰/۲۵) قرینه‌ی مجاز: «خوردم» (خوردن) (۰/۲۵)	۱
۱۰	کنایه: «سرم به دنیی و عقبی فرو نمی‌آید» (مصراع اول) (۰/۲۵) مفهوم کنایه: اعتنا نداشتن (توجه نکردن، تعلق خاطر نداشتن یا هر مفهوم درست و مشابه دیگر) (۰/۲۵)	۰/۵
۱۱	صامت «ر» (۰/۲۵) «واج آرایی» (نغمه‌ی حروف) (۰/۲۵)	۰/۵
۱۲	«عاشقان» (۰/۲۵) «عشق» (۰/۲۵)	۰/۵
۱۳	الف) سجع‌ها: «محتاج» و «مشتاق» (۰/۲۵) نوع سجع: «متوازن» (۰/۲۵) ب) سجع‌ها: «کمال» و «جمال» (۰/۲۵) نوع سجع: «متوازی» (۰/۲۵) پ) سجع‌ها: «دسترس» و «کس» (۰/۲۵) نوع سجع: «مطرف» (۰/۲۵)	۱/۵
۱۴	الف) «ترصیع» (۰/۵) ب) «موازنه» (۰/۵)	۱
۱۵	الف) واژه‌های جناس: «قلب» و «قلب» (۰/۲۵) نوع جناس: «تام» (۰/۲۵) ب) واژه‌های جناس: «جود» و «سجود» (جود و وجود) (۰/۲۵) نوع جناس: «ناقص» (افزایشی) (۰/۲۵) واژه‌های جناس: «سجود» و «وجود» (۰/۲۵) نوع جناس: «ناقص» (اختلافی) (۰/۲۵)	۲

باسمه تعالی

ساعت شروع : ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۲ / ۶ / ۱۲		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در شهریور ماه سال ۱۳۹۲

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۶	« ناقص (۰/۲۵) حرکتی (۰/۲۵) »	۰/۵
۱۷	گزینه‌ی «ت» (فارغ، فراغت) (۰/۵) واج‌های مشترک: «فَرغ» (ف، رغ) (۰/۵)	۱
۱۸	«سرو»، «چمن»، «گل» و «سمن» (ذکر سه مورد کافی است. هر مورد (۰/۲۵))	۰/۷۵
۱۹	مصراع اول تلمیح دارد. (بدرم روضه‌ی رضوان به دو گندم بفروخت) (۰/۲۵) به داستان رانده شدن آدم (ع) و حوا از بهشت، به دلیل خوردن میوه‌ی ممنوعه اشاره شده است. (یا هر توضیح درست و مشابه) (۰/۵)	۰/۷۵
۲۰	بیت «ب» «تونه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد / دگران روند و آیند و تو هم چنان که هستی» (۰/۲۵) واژه‌های متضاد: «حضور و غیبت» (۰/۲۵) «روند و آیند» (۰/۲۵)	۰/۷۵
۲۱	الف) «تناقض» (۰/۲۵) «فریاد بی صداییم» (فریاد بی صدا) تناقض دارد. (۰/۵) ب) «تضمین» (۰/۲۵) «كاذ الفقر أن یكون كُفراً» مورد تضمین شده است. (۰/۵)	۱/۵
۲۲	الف) «حسن سنوایی» (۰/۲۵) و «حسن بویایی» (۰/۲۵) ب) «حسن آمیزی» (۰/۲۵)	۰/۷۵
۲۳	«زدی» (۰/۲۵) معانی مختلف: ۱- «ضربه زدی» (کوبیدی) (۰/۲۵) ۲- «تابیدی» (۰/۲۵) (یا هر مفهوم درست و مشابه)	۰/۷۵
۲۴	«پیرزن» (پیرزن سپید موی) (۰/۲۵) «ایهام تناسب» (۰/۵) (به ذکر کلمه‌ی ایهام (۰/۲۵) نمره تعلق می‌گیرد)	۰/۷۵
۲۵	الف) «معمور» (۰/۲۵) ب) «مرتب» (۰/۲۵)	۰/۵
۲۶	«مصراع دوم» (توسیمین تن چنان خوبی که زیورها بیارایی) (۰/۵)	۰/۵
۲۷	«دلم خانه‌ی مهر یار است و بس / از آن می‌نگنجد در آن کین کس» (یا هر مثال درست و مناسب دیگر) (۱)	۱
	« خدا قوت »	۲۰